

Budgetplan

för åren
2024-2026

Antagen direktionen 2023-12-07
§ 126 Dnr 2023/176 04



Västerbergslagens
utbildningsförbund

Innehåll

1. INLEDNING	3
1.1. Skolplanen – en vägledare	3
1.2. Kvalitetsplan	4
1.3. Budgetstruktur	4
2. OMVÄRLDSANALYS	5
3. VERKSAMHETENS MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	5
3.1. Finansiella mål	6
3.2. Verksamhetsmål	6
4. FRAMTID	7
4.1. Utvecklingen av de interkommunala kostnaderna	8
4.2. Utvecklingen av kostnaderna för inackordering, elevresor och den anpassade gymnasieskolan	8
4.3. Prognos för elevutveckling på VBU	9
5. VERKSAMHETENS INRIKTNING	10
6. EKONOMI	11
6.1. Förutsättningar för elevprognos och budget.....	13
6.2. Intäkter utöver medlemsbidrag	13
6.3. Förutsättningar för prognosplanen	13
6.4. Osäkerhetsfaktorer.....	13
6.5. Sammandrag i siffror	15

1. Inledning

Västerbergslagens utbildningsförbund, VBU, är ett kommunalförbund med förbundsmedlemmarna Ludvika och Smedjebackens kommuner.

Kommunalförbundet bildades 1994 för samverkan inom gymnasieskola, vuxenutbildning, yrkeshögskola samt uppdragsutbildning. Från 2019 ingår även kulturskola i uppdraget. Myndighetsutövningen är överlåten till kommunalförbundet som blir en egen juridisk myndighet. Kommunalförbundet VBU leds av en förbundsledning som består av nio ledamöter, varav fem kommer från Ludvika och fyra från Smedjebacken.

1.1. Skolplanen – en vägledare

Skolplanen är den lokala utbildningspolitiska strategin för att nå en ökad måluppfyllelse i form av högre betyg och färre avhopp. Det är ledningens, styrelsen för VBU:s, viljeinriktning för att skapa utbildningar av högsta kvalitet. Tillsammans med de nationella styrdokumenten utgör Skolplanen ramen för arbetet. Nuvarande Skolplan löper över perioden 2021-2025.

Vår värdegrund

Vi ska leva upp till värdegrunden i alla situationer och i alla relationer. Omvärlden är en betydande partner för utvecklingen på VBU, bland annat genom arbete med internationalisering, hållbar utveckling och strävan efter ständiga förbättringar. För att nå VBU:s mål ska forskning och beprövad erfarenhet vara ledord i verksamheten.

VBU:s värdegrund

”Jag skapar delaktighet, trygghet och samarbete genom öppenhet och respekt.”

Vår vision

Visionen är en framtida bild av verksamheten och är därigenom vägledande för varje beslut som fattas i det fortlöpande arbetet.



Det självklara valet anger att VBU ska vara det första alternativet vid valet till gymnasiet, vuxenutbildningen eller yrkeshögskolan för de personer som är bosatta i Ludvika och Smedjebacken. Framtidens lärande är när elever ges förutsättningar att öppna nya dörrar för att se saker ur nya perspektiv och ges möjligheter att påverka sin framtid.

Särskilt politiskt uppdrag

1. Säkerställa att verksamheten vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.
2. Säkerställa att elever i behov av särskilt stöd erhåller det.
3. Arbeta med ständiga förbättringar som kommer eleverna till godo exempelvis i organisationen, pedagogiken eller arbetsmiljön.

De fem strategierna

För att omsätta Skolplanen i praktiken och nå de uppsatta målen kommer tyngdpunkt läggas på fem olika strategier som ses som väsentliga för utveckling:

- **Lärarna**
Lärarna spelar en stor och avgörande roll i varje elevs kunskapsutveckling. Det är framförallt det som sker i "klassrummet" som har betydelse för resultatet. Lärandet ska utgå från varje individs individuella behov och förutsättningar. En satsning på lärarna är en nyckelstrategi för att vi ska nå våra mål.
- **Ledarskapet**
Ledarskapet på alla nivåer ska präglas av tydlig kommunikation byggd på höga förväntningar och ett respektfullt bemötande. Ledarskap innebär att man alltid är beredd att möta nya situationer och nya utmaningar. Ett fungerande ledarskap är en betydande faktor för att få en välmående organisation och därmed en högre effektivitet som ger ökad måluppfyllelse.
- **Elevhälsan**
En väl fungerande elevhälsa med insatser på individ-, grupp- och organisationsnivå är viktig för elevernas psykiska och kroppsliga hälsa och utveckling. Till elevhälsan vänder man sig som elev och/eller vårdnadshavare för att få stöd och hjälp. Elevhälsan arbetar förebyggande, rådgivande och stödjande med ett samverkansperspektiv på insatserna.
- **Tillåtande klimat**
Ett tillåtande klimat låter alla idéer, tankar och synpunkter få komma fram. Det gäller med omvärlden, mellan personal, med elever och mellan elever. En ökad öppenhet och ett tillåtande klimat skapar möjligheter för alla att vara den man är och bli mer delaktiga och kunna påverka arbetet. Elevinflytandet är extra viktigt för oss. Genom att låta våra elever vara aktiva parter i beslutskedjan säkerställer vi också att elevernas röst hörsammas i våra processer.
- **Entreprenörskap**
Dagens elever är framtidens arbetstagare och entreprenörer. Kontakter och samarbete ska därför finnas med näringsliv, offentlig sektor och organisationer, så att undervisningen blir en integrerad del av samhället. Detta för att trygga kompetensförsörjningen genom att vägleda och utbilda inom de områden där det finns behov av arbetskraft.

1.2. Kvalitetsplan

Kvalitetsplanen visar vilka styrdokument och planer som styr VBU:s verksamhet, hur kvalitetsarbetet går till samt en modell för hur detta ska utvärderas. Planen ska aktualiseras och eventuellt revideras årligen i direktionen.

1.3. Budgetstruktur

Kostnaden för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från förbundsmedlemmarna.

I denna skrift beskrivs övergripande delar inom förbundet, framtidsfrågor innehållande utmaningar, möjligheter och slutligen ekonomiska förutsättningar.

I den ekonomiska delen behandlas därefter budgetförslaget för de kommande åren.

2. Omvärldsanalys

Under 2022 upplevde vi hur snabbt händelser i vår omvärld lett till nya utmaningar i vår verksamhet. Bristen på varor och tjänster, allt från spannmål och konstgödsel till halvledare och energi, i kombination med andra effekter av pandemin, kriget i Ukraina och den allmänna situationen i världen har lett till prisökningar som vi inte sett på flera årtionden. Såväl 2023 som 2024 blir år med stora ekonomiska utmaningar för kommuner och regioner överlag. Den största enskilda orsaken till detta är höga kostnader för värdesäkring av förmånsbestämda pensioner och räntekostnader på pensionsskulden.

Exempel på utmaningar som fortsatt behöver beaktas under 2024 är:

- Inflationstakten, som har varit på den högsta nivån sedan 1990, påverkar prisbasbeloppet som i sin tur exempelvis påverkar värdesäkringen av våra pensioner.
- Många avtal för leverans av varor och tjänster är kopplade till olika prisindex innebär att det inte bara är pensionskostnaderna som ökar, utan att även andra kostnader, t.ex. lokalhyror som förväntas öka med ca 6,5%.
- "Märket" i avtalsrörelsen hamnade på en hög nivå vilket behöver balanseras mot behovet av behöriga lärare.

De politiska förutsättningarna kan på några års sikt påverka vår verksamhet utifrån beslutade förändringar eller pågående utredningar.

- Riksdagen har under 2022 beslutat om ändringar i skollagen som kommer att ställa krav på att kommuner samverkar och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds. Lagändringarna började gälla den 1 juli 2023 och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025. För att förbereda huvudmän och regioner på reformen om planering och dimensionering tar Skolverket fram stöd och implementeringsinsatser. Under hösten 2023 finns den första omgången av de regionala planeringsunderlagen för utbildning och kompetensförsörjning tillgängliga.
- I november 2022 presenterades utredningen "Statens ansvar för skolan – ett besluts- och kunskapsunderlag" som behandlar skolans styrning i framtiden. Utredningen beskriver hur staten skulle kunna ta över huvudmannaskapet för skolan eller på andra sätt skulle kunna ta ett ökat ansvar för skolan och dess styrning. Sannolikt behöver vidare utredningar göras innan det är aktuellt att fatta något beslut i frågan.

3. Verksamhetens mål för god ekonomisk hushållning

Med en god ekonomisk hushållning avses att pengarna används till rätt saker och utnyttjas på ett effektivt sätt så att såväl de finansiella målen som verksamhetsmålen uppnås.

I Skolplanen, som gäller för åren 2021 till 2025, är verksamhetens långsiktiga mål fastställda.

Vårt uppdrag är att öka elevernas måluppfyllelse och minska avhoppet. Betyg, genomströmning och behörighet är tre avgörande faktorer enligt Skolverket och Skolinspektionen men även elevtillfredsställelse är väsentlig för att nå bra resultat. En skola i utveckling är beroende av en ekonomi i balans, parallellt med hög kvalitet i undervisningen, för att nå bra resultat och god elevtillfredsställelse.

Styrdokumentet omfattar flera år men det är svårt att nå full måluppfyllelse för samtliga mål under enskilda år. För att kunna bedöma om vi är på rätt väg mot de långsiktiga målen har vi brutit ner målen för respektive verksamhetsår. För att uppfylla god ekonomisk hushållning ska båda ekonomiska målen och minst fyra av de fem verksamhetsmålen ha uppnåtts. För 2024 har följande mål fastställts.

3.1. Finansiella mål

- Ekonomi i balans:
VBU ska ha en ekonomi i balans och hushålla med de medel som finns inom den tilldelade budgetramen från ägarkommunerna.
- Egenfinansierade investeringar:
Alla investeringar ska vara egenfinansierade och avskrivningskostnader tas inom beviljad budget.

3.2. Verksamhetsmål

De övergripande verksamhetsmålen syftar till att uppfylla de särskilda politiska uppdragen.

Gymnasiets verksamhetsmål:

- Mål för 2024 är betygsmedelvärde på lägst 14,5.
- Mål för 2024 är att andelen elever med examen inom 3 år är lägst 80 %.
- Mål för 2024 är att 85 % av eleverna trivs med stämningen i sin skola.
- Mål för 2024 är att 82 % av elever och lärare bemöter varandra med respekt i sin skola.

I våra styrkort säkerställer vi att de aktiviteter och de mål vi sätter upp är förankrade i våra styrdokument och genom ett kvalitativt systematiskt arbete följer vi upp dessa. De aktiviteter och mål vi sätter upp ska vara utifrån en kombination av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Resultaten av styrkortet ska vara en verksamhet som i sin vardag gör rätt saker och förstår varför vi gör det vi gör. Ett mätverktyg för att se huruvida styrkortet ger resultat är betygsmedelvärde för våra avgångselever. Betygsmedelvärdet år 2021 var 14,5, 2022 14,6 och 2023 14,0¹.

I spåret av interkulturell förståelse har gymnasiet språket i fokus. Via Skolverkets projekt nyanländas lärare har hela verksamheten haft kompetensutveckling i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Med språket i första rum är förhoppningen att öka elevernas måluppfyllelse. Verktygen för att mäta är statistik för elever med examen inom 3 år. År 2021 var andelen elever med examen inom 3 år 79,3 %, 2022 80,5% och 2023 83,8 %².

Gymnasiet arbetar med ett tydligt fokus på interkulturell förståelse och integration. Arbetet har sin grund i skolans ordningsregler och värdegrund "Jag skapar delaktighet, trygghet och samarbete genom öppenhet och respekt."

Verktygen för att mäta och nå målen är Lupp-enkäten och frågorna:

- Jag trivs med stämningen i min skola. År 2022 upplevde 73 % att de trivs med stämningen i sin skola.

¹ Intern statistik

² Intern statistik

- Elever och lärare bemöter varandra med respekt i min skola. År 2022 upplevde 80% av eleverna att lärare och elever bemöter varandra med respekt i skolan.

Lupp-enkäten riktar sig till elever i åk 2 och utförs varje år i november.

Vuxenutbildningens verksamhetsmål:

- Genomströmning på gymnasial yrkesutbildning, andelen godkända elever i procent av antal elever ska vara 80% eller högre. Vi jämför med rikssnittet där genomströmningen av antal godkända elever på gymnasial yrkesutbildning har legat på 80% de senaste åren.

Måluppfyllelsen mäts genom studier av statistik av avklarade kurser och andelen avbrott. Om eleverna trivs och känner sig delaktiga tror vi på en ökad genomströmning.

Vi arbetar systematiskt med att fånga upp de elever som har behov av särskilt stöd. De ska fångas upp i samtal med studie- och yrkesvägledare och på våra introduktionsveckor vid kursstart. De verktyg och stödinsatser som eleverna behöver organiseras då. Kurserna på vuxenutbildningen utformas utifrån en stor kunskap om vad elever som kommer till vuxenutbildningen är i behov av.

Måluppfyllelsen mäts genom studier och analyser av statistik gällande genomströmning. År 2022 var andelen godkända elever på yrkesvux 84 % och prognosen för 2023 är 83 %.

Det systematiska kvalitetsarbetet och arbetsmiljöarbetet vävs samman och består av ett antal forum för dialog, samverkan och analys som resulterar i handlingsplaner som följs upp och utvärderas. Genom denna kedja identifierar vi områden för förbättringsarbete som ska komma både elever och personal till gagn.

4. Framtid

Vårt uppdrag är att öka elevernas måluppfyllelse och minska avhoppet. För att nå målsättningen kommer vi att fortsätta våra satsningar utifrån Skolplanens fem strategier för måluppfyllnad; "Lärarna", "Ledarskapet", "Elevhälsa", "Tillåtande klimat" och "Entreprenörskap". Vi kommer t.ex att fortsätta utvecklingen av vårt systematiska kvalitetsarbete och förbättra våra metoder för analys av resultat i syfte att säkerställa att skolornas förbättringsarbete är väl grundade och förankrade i vetenskap och beprövad erfarenhet. Vi kommer vidare att fortsätta arbetet med att skapa en hälsosam arbetsplats för både elever och medarbetare med hög delaktighet och möjlighet att påverka.

Ett arbete som har startat under våren är att genomlysa och analysera hela organisationen. Ledningsgruppen gör de förändringar och prioriteringar som skapar den organisation vi tror har störst möjlighet att tillsammans med alla medarbetare nå målet med elevernas studier. Vi kommer vidare att fortsätta vår utveckling och kvalitetssäkring av våra utbildningar. Våra utbildningar ska svara mot både lokal och global vidareutbildning och arbetsmarknad. Då det gäller gymnasiet, vuxenutbildningen och yrkeshögskolan blir matchningen alltmer viktig. Det gäller att svara utifrån arbetsmarknadens behov. Det blir högre krav på utveckling av nya yrkeshögskoleutbildningar samt utökning av vuxenutbildningen för att klara av de kompletteringar som gymnasieeleverna har rätt till enligt föreskrifterna.

VBU behöver utveckla lärandet mer för att möta framtidens behov. Några områden blir speciellt viktiga; entreprenörskap, nyanländas ingång i svenska samhället, lärande på arbetsplatsen samt informations- och kommunikationsteknik (IKT). För att klara detta på ett bra sätt gäller det att

följa skolutvecklingen, både nationellt och internationellt. Det gäller även den lokala skolutveckling som VBU skapat ett system för bland annat genom arbetet med doktorander och förstelärare.

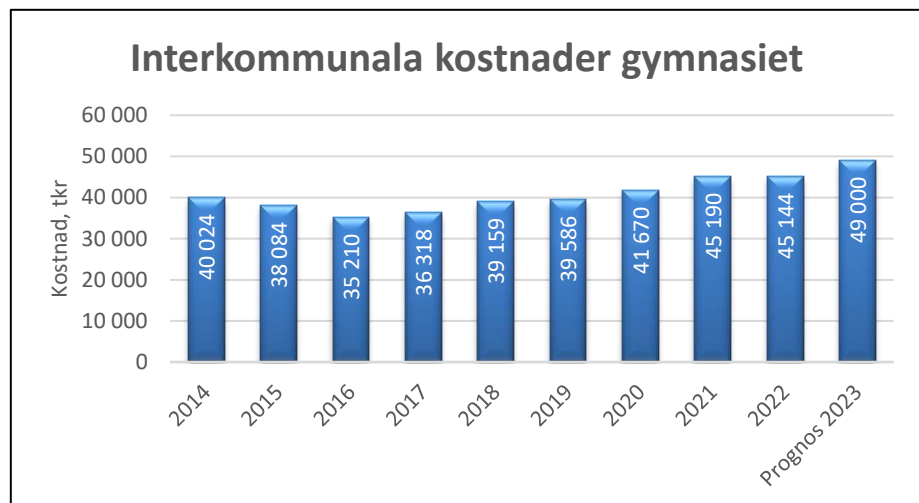
I februari fick VBU i uppdrag att utreda huruvida det finns förutsättningar för att bedriva en internationell skola i Ludvika/Smedjebacken. Utredningen visar att förutsättningar finns och direktionen beslutade i juni att arbeta för en ansökan att starta International Baccalaureate. Ansökningsprocessen pågår och målsättningen är att utbildningen startar höstterminen 2024.

4.1. Utvecklingen av de interkommunala kostnaderna

De interkommunala kostnaderna för gymnasiet är svåra att budgetera av flera skäl:

- informationen om ettornas slutliga val kommer sent under hösten
- eleverna byter skola/program under året
- kostnaden per elev varierar från ca 100 till 375 tkr per år beroende på program och inriktning.

Tabell: Utveckling av interkommunala kostnader för gymnasiet



VBU arbetar för att sänka de interkommunala kostnaderna genom att vara en attraktivare skola och ett naturligt val för elever i medlemskommunerna som studerar på programmen som VBU anordnar. Detta genom att höja kvalitén på utbildningarna och ge bättre information utåt, både mot ungdomar och vuxna.

Ht-23 noteras en kraftig ökning av de interkommunala kostnaderna. Bakomliggande orsak är bl.a. att fler elever valt dyra Naturbruksutbildningar och fler placeringar med kombinerat boende och utbildning. Under 2023 gäller ökningen för höstterminen men för 2024 ökar kostnaden för hela året.

4.2. Utvecklingen av kostnaderna för inackordering, elevresor och den anpassade gymnasieskolan

Kostnaderna för elevresor och inackordering har de senaste åren legat på en stabil nivå och förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå kommande år.

Elevantalet för den anpassade gymnasieskolan förväntas vara oförändrat men enskilda elevers individuella behov förväntas medföra minskade kostnader.

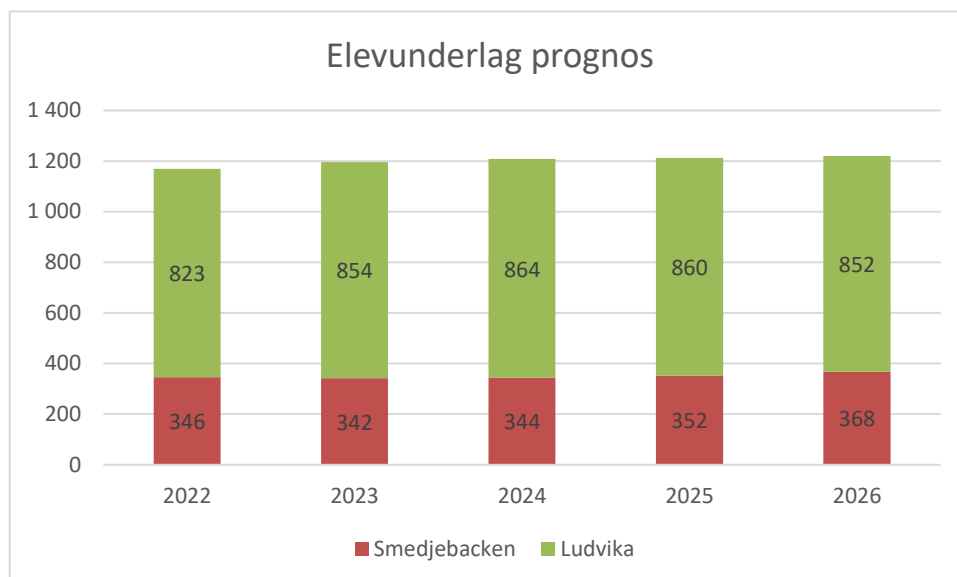
4.3. Prognos för elevutveckling på VBU

Elevunderlag ungdomsgymnasiet

Utifrån befolkningsstatistiken står vi nu inför en mindre ökningsfas i medlemskommunerna. Baserat på prognos från SCB förväntas antalet ungdomar i åldern 16-18 år i Ludvika och Smedjebacken öka med 24 personer från 2023 till 2026.

Prognosen för elevunderlaget på ungdomsgymnasiet baseras på befolkningsprognos för medlemskommunerna från SCB per maj 2022³.

Tabell: Prognos elevunderlag gymnasiet 2023-2026, ungdomar 16-18 år i medlemskommunerna



Det faktiska elevantalet påverkas även av faktorer som inte ingår i statistiken, t.ex. elever i annan ålder som går på gymnasiet och elever i aktuell ålder som inte går på gymnasiet.

Vuxenutbildningar

Vår tidigare bedömning, att antalet studerande kommer att öka inom både teoretiska och yrkesinriktade utbildningar, har reviderats under 2023.. Under oktober 2022 infördes ett nytt omställningsstudiestöd som innebär att personer som vill göra en omställning i yrket kan söka och få ett förhöjt studiebidrag. Detta har inte ännu gett någon större effekt på antalet studerande på komvux.

Mellan 2014 och 2017 mer än fördubblades antalet elever vid SFI. Från 2018 har trenden varit att vi fått färre flyktingar men antalet arbetsinvandrare och medflyttare har ökat. Vi ser att under 2024 kommer vi att ligga kvar på samma nivå som under 2023 men ca 80% av våra elever på SFI kommer att ha en koppling till arbetsinvandring eller medflyttare. Vi kommer att ta emot ukrainska medborgare som är här på massflyktsdirektivet från och med jan 2024. Än så länge oklart hur detta kommer att påverka volymen. Vi vet att det kan finnas mellan 20–50 stycken som kan vara intresserade. Antalet flyktingar förväntas minska vilket innebär att den del av verksamheten som finansieras via integrationsenheten minskar samtidigt som

³ SCB: Den framtida befolkningens storlek och sammansättning bestäms av den senast kända årsbefolkningen och antaganden om den framtida utvecklingen av fruktsamhet, dödlighet och flyttmönster. Beräkningarna bygger på vad som observerats de senaste nio åren och ett antagande om att den utvecklingen fortsätter. Både små och stora strukturförändringar i samhället påverkar den framtida befolkningsutvecklingen, vilket innebär att det finns en osäkerhet förenad med framskrivningen. Notera att befolkningsframskrivningen endast ger en uppskattning av hur en framtida befolkning kan komma att se ut. Generellt gäller också att osäkerheten i framskrivningen ökar med åren.

anhöriginvandringen ökar. En större andel av verksamheten kommer därmed att behöva finansieras inom medlemsbidraget eller genom riktade bidrag.

Flera vuxenutbildningar finansieras via riktade statsbidrag. Det gäller både våra Yrkeshögskoleutbildningar och våra gymnasiala yrkesutbildningar. Bidrag för de gymnasiala yrkesutbildningarna administreras av Dalawux för de samverkande kommunerna. I Ludvika och Smedjebacken har vi ett högt antal invånare med försörjningsstöd. Vi har som mål i vår gemensamma samverkan att minska andelen som lever på försörjningsstöd och få fler i egen försörjning. VBU ska möta de kompetensbehov som finns i närområdet genom att starta kombinationsutbildningar som innebär att vi integrerar språkutbildning i yrkeskurserna. Vi beviljar våra kommuninvånare som vill läsa utbildningar i Falun och Borlänge eller övriga Dalakommuner att få läsa där och vi söker statsbidrag för att finansiera detta. Vi har lyckats få igång kombinationsutbildningar riktade mot Vård och omsorg och Kostenheten i Ludvika och Smedjebacken under 2023. Under 2024 hoppas vi komma igång med en utbildning mot industrin.

5. Verksamhetens inriktning

Den forskning som vi följer pekar på följande i själva undervisningen.

“Hattie för i sina slutsatser kring undervisning fram argumentet att framgångsrikt lärande är en funktion av samspelet mellan:

- Tydligheten i lärandemålen med sina specificeringar av kriterier för måluppfyllelse.
- Användningen av flera ändamålsenliga undervisningsstrategier.
- Närvaron av återkoppling som är fokuserad på rätt undervisnings- och färdighetsnivå.
- Ett synsätt på lärande och undervisning som utgår från elevens perspektiv.
- En tilltro till möjligheten att undervisa studiefärdigheter och lärandestrategier.

Han konstaterar också att betoning av lärstilar, träning inför test, mentorskap och individualiserad undervisning tycks ha begränsade möjligheter att inverka på elevernas studieprestationer. Huvudbudskapet i kapitlet om undervisning är utöver betydelsen av tydliga mål och kriterier för lärandet, att det finns en klassrumsmiljö som inte bara tolererar utan också välkomnar misstag och där uppmärksamheten läggs på utmanande uppgifter. Dessutom påtalas behovet av återkoppling för att minska luckorna, men också förmedlingen av en känsla av tillfredsställelse och vidare engagemang och uthållighet för att eleverna ska lyckas med uppgiften att lära. Bland de många undervisningsstrategier som har betydande effekter på elevers lärande, pekar Hattie särskilt på strategier som inkluderar förklaring, bearbetning, planer för att stödja uppgiftslösningar, repetition, tillhandahålla strategiska ledtrådar, ämnesspecifik bearbetning och tydliga undervisningsmål. Dessa kan nås genom att använda metoder som ‘Ömsesidig/kommunikativ undervisning’, ‘Direkt undervisning’ och ‘Problemlösningsmetoder’. För att utveckla effektiva undervisningsstrategier krävs, enligt Hattie, mycket gemensam planering och diskussioner mellan lärare, en optimering av elevernas lärande av varandra och dessutom explicita lärandemål och kriterier för måluppfyllelse. Enligt Hattie är det klarlagt att det är skillnader mellan lärare som gör skillnaden i elevernas lärande. Läxor där inte läraren aktivt är involverad bidrar inte till elevernas lärande, och på samma sätt visar användningen (eller inte) av teknologi (såsom distansutbildning) inga större effekter på lärande om det inte är lärare inblandade. I relation till dessa lärarfaktorer visar forskningen lägre effekter när de är en del av allmänna undervisningsreformer.”

Synligt lärande, sid 46-47

Respektfullt bemötande och höga förväntningar på våra elever är två av de viktigaste framgångsfaktorerna som lyfts fram i skolforskningen för att lyckas med eleverna. För att nå dit behöver ett väl utvecklat pedagogiskt ledarskap genomsyra verksamheten.

Ledarskapet gäller alla nivåer. Cheferna behöver utvecklas i sin roll, både som chef och pedagogisk ledare och lärarpersonalen utifrån elev- och lärarperspektivet. Underlag för detta ställningstagande är enkäter och andra uppföljningar samt Skolplanens vision om framtidens skola som det självklara alternativet.

Eftersom mycket av forskningen pekar på att resultatet är beroende av vad som händer i klassrummet är det viktigt att alla medarbetare känner engagemang och vill utvecklas.

Resultatet som presteras är vad eleverna/studenterna har med sig vidare i livet. Enligt Skolverket och Skolinspektionen är betyg, genomströmning samt behörighet tre avgörande faktorer. En skola i utveckling är också beroende av en ekonomi i balans.

För att nå ett bra resultat är elevtillfredsställelsen väsentlig. Hur upplever eleven undervisningen och skolan samt fick eleven vad han/hon förväntade sig?

6. Ekonomi

Mål och riktlinjer för verksamheten

Målen ska vara tydliga och mätbara och utvärderas kontinuerligt. Förutom lagstadgade mål finns politiska mål i förbundsordning, skolplan samt i budgetdokumenten.

De finansiella målen och verksamhetsmålen har en central roll för den ekonomiska förvaltningen, helt enligt kommunallagen. Ledningen och ekonomifunktionen arbetar kontinuerligt för att nå en förankring och acceptans i de olika verksamheterna, hos arbetslagsledarna och de budgetansvariga.

Ekonomiskt resultat

Resultatbudgeten ska gå jämt ut eller lämna ett överskott i linje med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen.

Om förbundet saknar tillgångar att betala en skuld ska medlemskommunerna täcka underskottet enligt förbundsordningen.

Investeringar

Som investering räknas anläggningstillgång som uppfyller följande kriterier:

- Tillgången är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav
- Tillgången ska ha en bedömd livslängd på minst 3 år
- Värdet på tillgången är minst 2 prisbasbelopp exkl. moms.

Investeringar ska finansieras med egna medel, inom ramen för medlemsbidraget. Investeringar hanteras genom en rullande treårsplan som uppdateras årligen. Aktuell investeringsplan visar följande investeringsbehov kommande tre år:

År	2024	2025	2026
Totalt behov i tkr	9 620	11 277	120

Utifrån det ekonomiska läget kan investeringsplanen komma att revideras för 2024 och framåt.

Finansieringsprincip

Samtliga beslut om kostnadsökningar ska vara finansierade vilket innebär att budgetmedel ska vara anslagna.

Undantag från denna regel kan vara motiverad vid olika tillfällen under budgetåret, finansieringsbeslut ska då tas av direktionen innan åtgärden genomförs.

Kostnads- och intäktsbärare

Kostnader och intäkter ska i så stor utsträckning som möjligt redovisas på rätt verksamhet i förhållande till vad som är ekonomiskt motiverat.

Ekonomistyrning

Kommande år förväntas inte de ekonomiska ramarna öka i samma takt som löner och allmän kostnadsökning. Detta i kombination med en förväntad ökning av elevantalet betyder att VBU kommer att behöva omprioritera och effektivisera verksamheten för att klara ramarna. En nyckel för att klara detta blir att inte de interkommunala kostnaderna fortsätter att öka framöver. För att klara uppgiften kommer det att krävas fortsatt täta budgetuppföljningar och prognoser. Ett kontinuerligt arbete med att förbättra prognos- och uppföljningsmodellerna pågår. Uppföljningen av ekonomin för respektive verksamhet samt avvikelserapportering är länkar i budget- och uppföljningsprocesserna. Detta kräver en i botten realistisk budget utifrån den förväntade verksamheten.

Om en prognos med befarat budgetunderskott konstateras görs en åtgärdsplan för hur underskottet ska återställas eller minimeras.

Pensionsförpliktelser

Pensionsrättigheter intjänade före 1998 bokförs inte som skuld i balansräkningen utan som ansvarsförbindelse. Pensionsrättigheter intjänade efter 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Pensionsutbetalningar finansieras via medlemsbidraget. Prognoserna för pensionskostnaderna baseras på beräkningar från Skandia enligt riktlinjer (RIPS) från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR.

I dagsläget sker återlån av hela pensionsskulden.

Ekonomi- och verksamhetsrapportering

Kanslichefen rapporterar varje månad det ekonomiska utfallet till ledningen. Vid befarade budgetavvikelser ansvarar budgetansvarig chef för att redovisa och vidta åtgärder för att hålla given budget eller minimera underskottet.

Kanslichefen redovisar också det ekonomiska utfallet med tillhörande prognos på helårsbasis vid arbetsutskott och direktion.

Delårsbokslut upprättas varje år per 31 augusti och omfattar 8 månader.

Personal

Varje verksamhet gör en konsekvensanalys över personalsituationen (tjänstefördelning) med utgångspunkt från de beslutade utbildningarna. Därefter läggs en total plan för hela verksamheten.

Vid nyanställningar eller vikariat mer än tre veckor görs en anhållan om detta samt ett löneförslag som lämnas till verksamhetschef för beslut.

Lönekostnader

Personalkostnaderna är uppräknade med 2,5 % per år i budgetplanen.

Personalomkostnader har beräknats genom ett kalkylmässigt PO-pålägg på 47,23 % utifrån prognos från Skandia. PO-pålägget ska täcka kostnader för arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och avtalspensioner. Den faktiska kostnaden varierar utifrån respektive arbetstagares ålder och inkomst.

Kostnad för pensionsutbetalningar och ränta på pensionsavsättning budgeteras separat utifrån prognos från Skandia.

Ekonomisk reserv

Någon ekonomisk reserv för att möta oväntade kostnadsökningar eller intäktsminskningar har inte varit möjlig att budgetera.

6.1. Förutsättningar för elevprognos och budget

Elevprognosen baseras på en framskrivning utifrån antal invånare i åldersgruppen 16–18 år i medlemskommunerna, enligt SCB:s befolkningsstatistik som uppdaterats i maj 2022. Andelen interkommunala elever av elevunderlaget har antagits vara oförändrad på 2023 års nivå.

Prognosen för elevutvecklingen på VBU ligger till grund för tjänstetillsättning och driftsvolymer för de olika verksamheterna på gymnasieskolan.

6.2. Intäkter utöver medlemsbidrag

Intäkterna från Integrationsenheten för utbildning i Svenska för invandrare har minskat på grund av sjunkande antal asylsökande i SFI-utbildning. För 2024 budgeteras ingen intäkt från Integrationsenheten.

Riktade statsbidrag har budgeterats utifrån förväntad intäkt med gällande förutsättningar.

Statsbidrag för yrkesvux budgeteras utifrån ansökan via Dalawux för 2024 vilket innebär ca 4 Mkr lägre än budget 2023.

6.3. Förutsättningar för prognosplanen

- Att statsbidragen för de utbildningar som inte finansieras via medlemsbidrag kommer att kunna rekvireras i beviljad omfattning.
- Att elevutvecklingen följer prognosen både vad gäller elever på VBU och interkommunala, inklusive en fortsatt låg andel frisökselever.
- Att kostnadsökningen för arbetskraft blir maximalt 2,5 % per år 2024-2026.
- Att övriga kostnader inte ökar mer än 2,3 % per år under perioden.

6.4. Osäkerhetsfaktorer

Interkommunala ersättningar

En tydlig bild av elevernas val finns inte klar förrän sen höst. Ett eventuellt budgetöverdrag kan inte kompenseras i övriga verksamheter på enstaka månader.

Statsbidrag

Statsbidrag har budgeterats i den omfattning de förväntas utbetalas men flera faktorer kan påverka utbetalning. Inom Yrkesvux förutsätts att elever söker och fullgör utbildningarna för att

statsbidrag ska utbetalas. Intresset för olika utbildningar varierar över tid och VBU behöver ha framförhållning för att löpande erbjuda attraktiva utbildningar.

Förutsättningarna för statsbidragen, främst inom vuxenutbildning, kan förändras under hösten när regeringen presenterar budgetpropositionen för kommande år.

Elevutvecklingen på Introduktionsprogrammet

Kostnadsutvecklingen på introduktionsprogrammen är svår att planera då elevantalet, och därmed resursbehovet, kan ändras snabbt. Elevantalet påverkas av antalet asylsökande och elever från grundskolan som saknar gymnasiebehörighet.

Antalet asyl- och tillståndssökande elever är f.n. lågt men utifrån förändringar i omvärlden kan situationen snabbt förändras.

Beslut om budget i medlemskommunerna

Beslut om tilldelning av budgetramar för 2024 har tagits i respektive kommuns fullmäktige enligt följande:

Ludvika: 2023-11-13 §73, Dnr 2023/295

Smedjebacken: 2123-11-27 §55, Dnr 2023/00205

6.5. Sammandrag i siffror

Prognos elevutveckling

Antal årselever höstterminen respektive år	Utfall	Prognos	Budget	Plan	
Verksamhet	2022	2023	2024	2025	2026
Ungdomsgymnasiet, VBU	918	951	971	975	980
Elever på andra skolor	332	344	338	339	341
Summa gymnasiet	1 250	1 295	1 309	1 314	1 321
Andel interkommunala	27%	27%	26%	26%	26%
Förändring gymnasiet i %	-2%	3%	5%	1%	1%
Gymnasiesärskolan, VBU	5	6	6	6	6
Gymnasiesärskolan, på andra skolor	18	15	15	15	15
Vuxenutbildningar	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kulturskolan	915	915	915	915	915
ELEVER TOTALT	3 188	3 231	3 245	3 250	3 257
Förändring, antal	-6	43	14	5	7

Prognos personalutveckling

	Utfall	Budget		Plan	
Personal	2022	2023	2024	2025	2026
Årsarbetare, medel	240	239	235	235	235
Förändring mot året innan	4	-1	-4	0	0

Fördelning av medlemsbidrag

	Utfall 2022		Budget 2023		Budget 2024		Plan 2025		Plan 2026	
	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%	Mkr	%
VBU										
Ludvika	178,4	74,4%	195,8	74,4%	197,9	74,4%	204,3	74,4%	209,8	74,4%
Smedjebacken	61,5	25,6%	65,3	25,6%	69,5	25,6%	70,4	25,6%	72,3	25,6%
Totalt	239,9		261,0		267,4		274,7		282,1	
VKS										
Ludvika	9,4	71,8%	9,5	71,8%	9,7	71,8%	10,0	71,8%	10,2	71,8%
Smedjebacken	3,7	28,2%	3,7	28,2%	3,8	28,2%	3,9	28,2%	4,0	28,2%
Totalt	13,1		13,1		13,5		13,9		14,2	

Utfall och budget per kostnadslag, tkr

<i>Belopp i tkr</i>	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Förändring budget
VBU				
Intäkter	-277 366	-296 647	-301 206	-4 559
Kostnader för arbetskraft	140 854	154 564	153 673	-891
Lokalkostnader	30 840	33 749	35 741	1 992
Övriga verksamhetskostnader	103 436	104 328	106 869	2 541
Avskrivningar	1 584	2 025	1 820	-205
Finansiella poster	604	1 981	3 103	1 122
Totalt	-48	0	0	0
VKS				
Medlemsbidrag	-13 155	-13 130	-13 481	-351
Intäkter exkl medlemsbidrag	-1 147	-1 868	-1 106	762
Kostnader för arbetskraft	13 265	13 787	13 321	-466
Lokalkostnader	347	315	322	7
Övriga verksamhetskostnader	540	762	831	69
Avskrivningar	137	125	113	-12
Finansiella poster	12	9	0	-9
Totalt	-1	0	0	0

Utfall och budget per verksamhet, tkr

<i>Belopp i tkr</i>	Utfall 2022	Budget 2023	Budget 2024	Förändring budget
Ungdomsgymnasiet				
Intäkter	-4 166	-3 345	-2 748	597
Arbetskraft	64 646	64 675	63 393	-1 282
Övriga kostnader	15 261	14 867	14 088	-779
Adm ungdomsgymnasiet	6 438	6 958	6 075	-883
Skolmåltider	6 620	7 796	7 390	-406
Elevvård	8 398	10 060	10 440	380
Totalt ungdomsgymnasiet	97 197	101 011	98 638	-2 373
Vuxenutbildning				
Intäkter	-14 164	-21 159	-17 257	3 902
Arbetskraft	25 350	30 436	31 903	1 467
Övriga kostnader	5 209	9 577	7 105	-2 472
Totalt vuxenutbildning	16 395	18 854	21 751	2 897
Externt finansierade verks				
T4	91	6	0	-6
Yh-utbildningar	-5	0	0	0
Uppdrag	-331	-344	-363	-19
Totalt externt finansierad	-245	-338	-363	-25
Övrigt				
Lokalkostnader	30 842	34 471	36 676	2 205
Kapitalkostnader	1 721	2 150	1 933	-217
Adm. centralt	11 415	17 413	18 446	1 033
IT-enheten	8 684	10 292	10 108	-184
Service	1 605	1 388	1 441	53
Kulturskolan	13 017	13 005	13 368	363
Övriga verksamheter	19 776	20 653	19 618	-1 035
Projekt	-3 716	0	0	0
Totalt Övrigt	83 344	99 372	101 590	2 218
IKE/elevkostnader				
Ungdomsgymnasiet	42 709	40 680	44 850	4 170
- varav intäkter	-3 586	-4 200	-5 500	-1 300
- varav kostnader	46 295	44 880	50 350	5 470
Gymnasiesär	11 137	11 931	11 925	-6
Elevresor	1 497	1 600	1 500	-100
Inackordering	914	1 020	1 020	0
Totalt IKE/elevkostnader	56 257	55 231	59 295	4 064
TOTALT VBU	252 948	274 130	280 911	6 781
Medlemsbidrag	-252 997	-274 130	-280 911	-6 781
diff till balans	-49	0	0	0

Flerårsplan 2024-2026

Belopp i tkr

	<u>Bokslut</u>	<u>Budget</u>	<u>Budget</u>	<u>Budget</u>	<u>Budget</u>
	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
<i>Ungdomsgymnasiet</i>					
Intäkter	-4 166	-3 345	-2 748	-2 748	-2 748
Arbetskraft	64 646	64 675	63 393	64 978	66 602
Övriga kostnader	15 261	14 867	14 088	14 412	14 744
Adm ungdomsgymnasiet	6 438	6 958	6 075	6 226	6 381
Skolmåltider	6 620	7 796	7 390	7 578	7 770
Elevvård	8 398	10 060	10 440	10 707	10 981
Totalt ungdomsgymnasiet	97 197	101 011	98 638	101 153	103 730
<i>Vuxenutbildning</i>					
Intäkter	-14 164	-21 159	-17 257	-17 257	-17 257
Arbetskraft	25 350	30 436	31 903	32 701	33 518
Övriga kostnader	5 209	9 577	7 105	7 268	7 436
Totalt vuxenutbildning	16 395	18 854	21 751	22 712	23 697
<i>Externt finansierade verksamheter</i>					
T4	91	6	0	0	0
Yh-utbildningar	-5	0	-1	56	115
Uppdrag	-331	-344	-363	-317	-271
Totalt externt finansierade	-245	-338	-364	-261	-156
<i>Övrigt</i>					
Lokalkostnader	30 842	34 471	36 676	37 521	38 386
Kapitalkostnader	1 721	2 150	1 933	1 977	2 023
Adm. centralt	11 415	17 413	18 446	18 897	19 360
IT-enheten	8 684	10 292	10 108	10 343	10 583
Service	1 605	1 388	1 441	1 476	1 513
Kulturskolan	13 017	13 005	13 368	13 728	14 096
Övriga verksamheter	19 776	20 653	19 618	20 104	20 601
Projekt	-3 716	0	0	26	53
Totalt Övrigt	83 344	99 372	101 590	104 073	106 615
<i>IKE/elevkostnader</i>					
Ungdomsgymnasiet	42 709	40 680	44 850	46 048	47 273
- varav intäkter	-3 586	-4 200	-5 500	-5 500	-5 500
- varav kostnader	46 295	44 880	50 350	51 548	52 773
Gymnasiesär	11 137	11 931	11 925	12 205	12 492
Elevresor	1 497	1 600	1 500	1 535	1 570
Inackordering	914	1 020	1 020	1 043	1 067
Totalt IKE/elevkostnader	56 257	55 231	59 295	60 831	62 402
TOTALT VBU	252 948	274 130	280 910	288 507	296 287